Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1440 23 SUBAT 1936
ԳԻՆ 4 ՂՐՈՒՇ
ԿԻՐԱԿԻ 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1936

AREVELK
Siyasi, iktisadi ve edebi
yevmi gazete
Galata, Tunel itisalinde, Billur Sokak
No. 10

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏԱՐԵԿԱՆ
ԹՈՒՐՔԻԱ	700 ՂՐՇ.	1400 ՂՐՇ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	110 ՖՐ.	200 ՖՐ.
Ա.ՄԵՐԻԿԱ	9 SOLAR	15 SOLAR

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

Հեռաձայն 40852 ◆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ ◆ Telefon 40852

Պիլլուր փողոց թիւ 10
Ղալաթիա, Թիւնէլի կից

AREVELK
Quotidien Arménien Politique
Economique et Littéraire
Galata, B. P. 1203
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԽՈՐԷՆ ՃԱՄՃԵԱՆ

ԲՈՒՌՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՖՐԱՆՍ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Աջակողմը կը յարձակի դահլիճին վրայ

Երեսփոխաններ զիրար կ'ապտակեն

ՓԱՐԻԶ, 22.— Երեսփ. ժողովը երէկ յուզումնալից նիստ մը ունեցաւ: Աջակողմեան երեք երեսփոխաններ հարցապնդում ուղղած էին կառավարութեան, գանգատելով որ Տօքթ. Կօլսի վրայ ձախերու կողմէ գործուած յարձակումին համար օրէնքը չէր գործադրուած եւ ժողովրդական ճակատին կիրակի օրուան ցոյցը չէր արգիլուած.

Երբ երեսփոխանները գանգատեցան Մ. Սառօյին դէմ թէ գրգռումներու եւ յարձակումներու համար քուէարկուած օրէնքը բոլոր կուսակցութիւններու հանդէպ հաւասարապէս չէ գործադրած եւ ապօրինի կերպով թոյլատրած է ժողովրդական ճակատին ցոյցը,

Անոնք աւելցուցին թէ վարչապետը գերին է համայնավարներու եւ ընկերվարականներու.

Մ. Սառօ պատասխանեց թէ Մ. Պլումի դէմ եղած յարձակումը ո՛չ միայն Երեսփ. ժողովը զայրացուցած է, այլ ամբողջ ազգը,

Զայրոյթը շատ բնական էր, որովհետեւ յարձակումը անձը կը հարուածէր եւ ոչ թէ իր գաղափարները, ժողովրդային զանգուածները ամէն բանէ վեր կը դասեն խորհելու ազատութիւնը.

Յարձակումը պսակումը եղաւ կանխամտածուած ոճիրի յաջորդական գրգռութիւններու, Ի՞նչպէս կրնայի զսպել գործաւորներուն բողոքի ցոյցը երբ նոյն իսկ մտաւորականներ տարիներով սպանութեան կոչ կ'ընեն.

Կը ցաւիմ Տօքթ. Կօլսի վրայ եղած յարձակումին համար, որու մասին քննութիւն բացուած է: Ժողովրդական ճակատին ցոյցին արտօնութիւնը կը նշանակէ ապահովութեան գօտի մը.

Դատապարտելի է «Աքսիոն Ֆրանսէզ»ը որ Պլումի դէմ յարձակումը պատրաստեց իր տեսական գրգռութիւններով, մինչդեռ շատ խաղաղ անցաւ ժողովրդական ճակատին ցոյցը. Այս ցոյցը կը նշանակէ զարթնումը հանրապետական ուժերուն.

Հանդարտութեան կոչ կ'ընեմ նպաստելու համար գործերու վերաբացման,

Ձախերը խանդավառութեամբ ծափահարեցին Սառօն.

Տօմանժ «ժողովրդական ճակատի վարչապետ» որակեց Սառօն և զայն ամբաստանեց թէ անկողմնակալ չէ.

Ֆրանքլէն Պուլյոն քննադատեց Սառօն, ըսելով թէ կը վերանորոգէ քարթէլեան դահլիճի մը անօգուտ մէկ փորձը.

Ան, յետոյ անդրադառնալով Մարսիլիոյ ոճիրին որուն զոհ գացին Աղեքսանդր Թագաւոր և Պարթու, յայտարարեց թէ, վարչապետն է այդ ոճիրին պատասխանատուն. Սառօ խիստ յուզուած պատասխանեց և վստահութեան քուէ պահանջեց.

Երեսփ. ժողովը 151ի դէմ 380 քուէով վստահութիւն յայտնեց և որոշեց յետաձգել հարցապնդումներուն վիճաբանութիւնը.

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ՍԱՌՕՅԻ ԵՒ ՖՐԱՆՔԼԷՆ ՊՈՒՅՕՆԻ ՄԻՋԵՒ

Մ. Ֆրանքլէն Պուլյոն բողոքեց թէ Սառօ իրեն հանդէպ անարգական խօսքեր ըրաւ բեմէն: Նիստը վերջանալուն, վարչապետին քարտուղար, Ժան Զէյ եկաւ Պուլյոնի մօտ, ըսելու թէ վարչապետը չիշեր անոր և ոչ ալ երեսփոխանի հանդէպ անարգական խօսքեր ըրած ըլլալը և խնդրեց իրմէ որ միջադէպը փակուած նկատէ. Ֆրանքլէն Պուլյոն գոհացում ստացած նկատեց.

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ Կ'ԱՊՏԱԿԷ ՈՒՐԻՇ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ

ՓԱՐԻԶ, 22.— Ժողովին նրբանցքներուն մէջ, համայնավար Երեսփ. Ռամէթ, Հանրիոյի հանդիպելով զինքը յանդիմանեց՝ Ֆրանքոռուս ուխտին առթիւ համայնավարները լրտես Էպէրլայնի մեղսակից կոչելուն համար, և ապտակեց.

Հանրիօ գանգատ ներկայացուց ժողովի նախագահին.

ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

ՓԱՐԻԶ, 22.— Մամուլը երկարօրէն կը զբաղի Մ. Սառօյի խօսած ճառով.

«Փըթի Ժուռնալ» կ'ըսէ.— Երեսփ. ժողովը վստահութեան քուէ տալով, գնահատեց վարչապետին լայնախոհ ընթացքը.

Մ. Սառօ բաղդաւոր դուրս եկաւ, զօրացնելով իր դիրքը.

ԱՋԱԿՈՂՄԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻ ՍԱՌՕՅԻ ՎՐԱՅ

«Էքօ տը Փարի» կը գրէ.— Երէկուան նիստը ցոյց կուտայ թէ դահլիճը նոր քայլ մը եւս կ'առնէ իր մխրճուած հասանքին մէջ. Ան կը քաջալերէ ընտրութեանց նախօրեակին փողոցային ցոյցերը, որոնք քաղաքային պատերազմի ազդարար նշաններ են.

«Ֆիկարօ» կը գրէ.— Մ. Սառօ կարմիր դրօշին հետեւող թափօրին վրայ չափազանց ոգեւորուած կը յայտնէ և ժողովրդական ճակատին հակառակորդներուն դէմ շատ մեծ խստութիւն ցոյց կուտայ.

«Լա Րէփիւպլիք» (ձախ).— Վարչապետին հոյակապ ճառը նոյնութեամբ պէտք է հրատարակուի.

«Փօփիւլէռ» (ընկերվարական).— Սառօյի ճառը ուղղակի ժողովուրդին, այսինքն Փարիզի և հանրապետական Ֆրանսայի գործաւորին սիրտին խօսքն է.

ԻՏԱԼԵՒՀԱՊԷՇ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Իտալացիները միշտ կը յառաջանան

Ազգաժողովը նիստի հրաւիրուեցաւ ՔՆՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՔԱՐԻՒՂԻ ՊԱՏԻԺԻ ՀԱՐՑԸ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԳԻՐԿԸՆԴԽԱՌՆ ԿՌԻՒՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ 22.— Ռիւթէր.— Երեք իտալ. բանակներ 20 քիլոմէթր դէպի հարաւ յառաջացան և Պուժայի արգասաբեր հովիտը հասնելով նոր դիրքեր գրաւեցին որոնք կ'իշխեն Մայմէշիի հովիտին. Մինչեւ իսկ յառաջապահները արդէն շատ մօտեցած են Ամպա Ալաճիի. Իտալացիները ո՛եւէ ընդդիմութեան չեն հանդիպիր.

Բանակին անմիջապէս կը հետեւին ճամբաներու շինութեանց յատկացուած զօրախումբերը.

Ատիս Ապապայէն կը հաղորդեն թէ ճակատամարտներու արդիւնքը արագ չի կրնար հրատարակուիլ, որովհետեւ լուրերը ընդհ. բանակատեղիէն կը հասնին թղթածրարներու միջոցաւ՝ ի չգոյէ անթելի և հեռաձայնի.

ՀՌՈՄ, 22.— Մարաջախտ Պատոլիօ իր թիւ 133 զեկոյցով կը հեռագրէ.—

Հիւսիսային Թէմպիէնի մէջ բազմաթիւ գիրկընդխառն ճակատամարտներ տեղի ունեցան. Էրիթրէի ճակատին միւս բոլոր մասին և Սոմալիի ճակատին վրայ յատկանշական ո և է դէպք տեղի չէ ունեցած.

ԻՏԱԼԻԱ 500,000 ԶՕՐՔ Կ'ԱՐՁԱԿԷ

ԼՈՆՏՈՆ, 22.— Րիւթէրի Հռոմի թղթակիցէն.—

Իտալիոյ պատերազմական նախարարը ոչ մէկ տեղեկութիւն չունի տալու ի մասին Մուսոլինիի վերագրուած այն մտադրութեան թէ 1911ի, 1912ի և 1913ի դասակարգերէն 500,000 զօրք ազատ պիտի արձակուին.

Հռոմի մէջ գիտել կը տրուի թէ պաշտօնապէս հրատարակուածներէն տարբեր զին. հրատարակութիւնները և տեղեկութիւնները բացարձակապէս ապօրինի են Իտալիոյ մէջ. Մնաց որ, այստեղ տարակոյս կայ որ երեք դասակարգերու համագումարը 500 000ի յանգի.

ՔԱՐԻՒՂԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԺԸՆԵՒ 22.— Վասքոնսէլլոս Պարոններու Յանձնաժողովը Մարտ 2ին նիստի հրաւիրեց.

ԺԸՆԵՒ 22.— Կը հաղորդուի որ 18ներու Յանձնաժողովը, որ պիտի գումարուի Մարտ 2ին, պիտի ուսումնասիրէ Իտալիոյ դրկուելիք քարիւղի, նաւթի, ածուխի, երկաթի և պողպատի ներածումներուն արգելք հանդիսանալու հարցը, ինչպէս նաեւ պիտի հաղորդակից դառնայ պատժամիջոցներու գործադրութեան քոմիթէին կողմէ մշակուած տեղեկագրին.

Յայտնի չէ դեռ թէ՝ Էտէն պիտի վերադառնա՞յ Ժընեւ. Կ'ենթադրուի որ Ֆլանտէն և Փօլ Պօնքուռ պիտի ներկայացնեն այնտեղ Ֆրանսան, բայց հաւանական է նաեւ որ Պօնքուռ առանձին Ժընեւ երթայ.

ԱՆԳԼ. ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐ

ԳԱՀԻՐԷ, 22.— Անգլ. բանակը երէկ Աղեքսանդրիոյ մէջ օդային մեծ ռազմափորձեր կատարեց, քաղաքը խաւարասուզելով մթութեան մէջ և խզելով բովանդակ երթեւեկութիւնը.

Չեխ հանրապետութեան նախագահը Քարոլ թագաւորին կ'այցելէ

ՊՈՒՔՐԷՇ 22.— Կը հաղորդուի որ Պէնէշ քաղաքավարական այցելութիւն մը պիտի կատարէ Քարոլ Թագաւորին, Թերեւս յառաջիկայ Մայիսին. Նախագահին պիտի ընկերանայ Հօտժա.

Սահմաններու ամրապնդման հարցը մէջտեղ նետուեցաւ Պելճիքայի մէջ

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 22.— Պատերազմական նախարար Տըվէզ, խորհրդարանի ազգ. պաշտպանութեան յանձնաժողովին առջեւ պարզեց սահմանագլուխներու ամրապնդման ծրագիրը. Դահլիճը յետոյ գումարուեցաւ. Կը հաղորդուի որ նախարարները քննեցին զին. հարցերու առջեւ խորհրդարանին լիազօրութիւնը և կարգ մը խմբակներու ընդդիմութեան պարագան.

Մ. Սառօ կը յայտարարէ թէ խաղաղասէր է Ֆրանսա

ՓԱՐԻԶ, 22.— Ամերիկեան թերթին մէջ Սառօ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.—

«Դուք որ Ֆրանսայի մէջ կ'ապրիք, կրնաք վկայել թէ մենք պատերազմ չենք ուզեր եւ ապազինում կը փափաքինք. Ինծի պէս պատերազմիկները մոռցան ատելութիւնը. Մենք պատրաստ ենք մեր ձեռքը երկարելու մեր հակառակորդներուն. Եւրոպական համերաշխութիւնը հաստատելու համար Պրիան—Քէլլօկ ուխտին ոգւոյն համաձայն, մենք կը փափաքինք ազգերու միութիւնը վերածել հաւաքական ապահովութեան գործիքի մը, ուրկէ պէտք է բղխի համաշխարհային խաղաղութիւնը.

ՖՐԱՆՔԵՒՍՈՎԵԷԹ ՈՒԽՏԸ

ՊԻՏԻ ՊԱՅԹԵՑՆԷ՞ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Ֆրանքեւսովեէթ ուխտը եւ Գերմանիա

ՊԵՐԼԻՆ 22.— «Տէօյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ» իրաւասու աղբիւրէ կը հրատարակէ ծանուցագիր մը, որ ֆրանքսովէթ ուխտը հակառակ կը գտնէ Լօքարնոյի դաշնագրին.

Գերման շրջանակները կ'ըսեն որ վերոյիշեալ ուխտը իրաւասութիւն կուտայ Ֆրանսայի զինուորական շարժման անցնիլ Գերմանիոյ դէմ, նոյն իսկ առանց Ազգաժողովի հաւանութեան. Այս կերպով Ֆրանսա կ'ուզէ դատաւոր ըլլալ նախայարձակի հարցը լուծելու համար.

Մնաց որ, ուխտին պատճէնը հակառակ է նպատակին քանի որ 16րդ յօդուածը չպիտի կրնայ կիրարկուիլ Գերմանիոյ, քանի որ ան Ազգաժողովի անդամ չէ.

Կը շեշտուի նաեւ այն հակասութիւնը որ գոյութիւն ունի Լօքարնոյի դաշնագրին և ֆրանքսովէթ ուխտին միջեւ, ընդհ. քաղաքականութեան գետնին վրայ.

ՅՈՒԶՈՒՄ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ, 22.— Գերման այն զեկոյցը, որ ֆրանքսովէթ ուխտը բռնաբարիչ կը գտնէ Լօքարնոյի դաշնագրին, խոր յուզում պատճառեց պաշտօնական շրջանակներու մօտ. Կը հասկցուի որ այս զեկոյցը ազդարարութիւն մըն է Պերլինի կողմէ, որ ի մտոյ խնդրոյ առարկայ պիտի դարձնէ Հռենոսի գօտիին վերազինումը.

Կը յիշեցուի որ դեռ քանի մը օր առաջ Էտէն Խորհրդարանին առջեւ յայտարարեց որ Մեծն Բրիտանիա Ֆրանսայի կողքին պիտի կանգնի երբ հռենոսեան գոյավիճակը բռնաբարուի Գերմանիոյ կողմէ.

"Ժիօռնալէ տ'Իթալիա„ի յայտնութիւնները օրուան նիւթ

ՀՌՈՄ, 22.— «Ժիօռնալէ տ'Իթալիա» իր ըրած յայտնութիւններէն հետեւեալ եզրակացութեանց կը յանգի.

1.— Անգլ. նախարարական յանձնաժողովը անցեալ տարի Մարտ 6ին գումարուեցաւ. Այդ թուականին արդէն յայտնի էր թէ Իտալիա կը պատրաստուէր Եթովպիոյ դէմ արշաւանքի մը.

2.— Այս պատճառաւ, յանձնաժողովը եւ անգլ. արտաքին նախարարութիւնը արդէն իրազեկ էին թէ Իտալիա կը մտադրէր մասամբ կամ ամբողջովին նուաճել Եթովպիան.

3.— Յանձնաժողովը իր տեղեկագրին մէջ բնաւ խօսքը չըներ Ազգաժողովին կողմէ հաւանական միջամտութեան մը.

ԼՈՆՏՈՆ, 22.— «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի Հռոմի թղթակիցը կը գրէ թէ, Հռոմի մէջ կը հարցուի թէ արդեօք օգտակա՞ր էր անգլ. գաղտնի տեղեկագիրը հրատարակել. Հոս այն տպաւորութիւնը կը տիրէ թէ այս հրատարակութիւնը նպատակ ունէր Անգլիոյ հանրային կարծիքը գրգռել և զայն մղել որ ալ աւելի փարի պատիժներու քաղաքականութեան.

Ամերիկ. Մամուլը կ'ըսէ թէ Իտալիա իր մատը այրեց իր իսկ պայթուցիկով.

Ֆրանս. մամուլը կ'ըսէ թէ այս վաւերագիրը կը բարձրացնէ անգլ. քաղաքականութեան պատիւը.

Հաշտութեան բանակցութիւնները ԿԸ ՎԵՐՍԿՍԻ՞Ն

ԼՈՆՏՈՆ 22.—Նաւային խորհրդաժողովին իտալ. անդամ Ծովակալ Պիչիօ Հռոմէն վերադառնալով, յայտարարեց թէ Մուսոլինի նաւային դաշնագիրը պիտի ստորագրէ՝ առանց պայման դնելու որ անգլ. նաւատորմը Միջերկրականէն քաշուի և կամ պատիժներուն վերջ տրուի.

Սակայն, Մուսոլինի արտաքին նախարարութեան տեղեկացուց թէ, կը փափաքի որ այդ դաշնագրին մէջ դրուի բանաձեւ մը, որ նախատեսէ ոչ միայն վերոյիշեալ, այլ նաեւ միւս բոլոր քաղաքական խնդիրներու լուծումը. Իտալիա պատրաստ է նաեւ Սթրէզայի ճակատին փութով վերահաստատման.

Լոնտոնի շրջանակները կ'ըսեն թէ, իտալ. բանակին Թիկրէի մէջ ունեցած վերջին յաջողութեան հետեւանքով, Տուչէն համամիտ է որ բանակցութիւններ սկսին Եթովպ. վէճին լուծման համար.

Պուլկար ըմբոստներ պատժուեցան

ՍՕՖԻԱ, 22.— Զինուորկ. դատարանը իր վճիռը արձակեց 3 Հոկտ. 1935ի Պետական հարուածի դաւադիրներուն դէմ. Գլխաւոր ամբաստանեալ գնդապետ Վէլչէֆ և հազարապետ Տանչէֆ մահուան դատապարտուեցան.

8 ամբաստանեալ 10 տարուան բանտարկութեան, երկու 8 տարուան, 1ը մէկ տարուան դատապարտուեցան. 15 ուրիշներ, որոնց կարգին նախկին նախարար Թոտորոֆ, Զօր. Զիւօֆ և ոստիկ. նախորդ տնօրէն Նաչէֆ անպարտ արձակուեցան.

Իտալիա ամէն գնով կ'աշխատի դադրեցնել պատիժները

ԼՈՆՏՈՆ, 22.— Մամուլը քննելով եւրոպական կացութիւնը, հետեւեալ կերպով կ'արտայայտուի.

«Տէյլի Թէլէկրաֆ» կը գրէ.— Շատ մը նշաններ ցոյց կուտան թէ Իտալիա ամէն միջոցներու պիտի դիմէ վերջ տալու համար պատիժներուն: Մուսոլինի պիտի յայտարարէ թէ ո՛չ Հռենոսի, ոչ Լօքառնոյի խորհրդակցութեանց չպիտի մասնակցի եթէ չվերցուին պատիժները.

ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ԺԱՔ ԷՖԷՆՏԻ

Մեր հին ընթերցողներուն ինչպէս յայտնի է, ողբացեալ փաստաբան Թորգոմ Տամատեան «Մտածումներ» ընդհ. խորագրին տակ, թերթիս մէջ կը ստորագրէր շարք մը յօդուածներ, որոնք մասնաւոր արժէք մը կը ներկայացնէին որքան իրենց շօշափած ընկերային հարցերու, կամ աւելի ճիշտը ընկերութեան տխուր երեւոյթներու ու ցաւերու տեսակէտէն, նոյնքան եւ իրենց մաքուր ու կոկիկ լեզուով։

Խմբագրութիւնս, իր տարաբախտ աշխատակցին մահուան քառասունքին առթիւ, իրեն համար հաճելի պարտականութիւն մը սեպեց, ոգեկոչելու եւ յարգելու համար իր անմոռաց յիշատակը, իր յօդուածներէն «Ժաք էֆէնտի»ն վերհրատարակել, իր նոր ընթերցողներուն եւս առիթը տալու համար որպէսզի իր «Մտածումներ»ուն մէջ ճանչնան ողբացեալը որ զինքը մօտէն ճանչցողներու համար պիտի մնայ միշտ յիշատակելի, որպէս մարմնացումը պատուախնդիր, մաքուր եւ համեստ նկարագրի։

Յարգա՜նք իր յիշատակին։

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ԹՈՐԳՈՄ ՏԱՄԱՏԵԱՆ

Վերջերս բաւական մեծ դժուարութեան բախեցայ, երբ կ'ուզէի գործադրութեան յանձնել դատական վճռագիր մը։

Այդ վճռագիրը, որմէ կախում ունէր ընտանիքի մը ամբողջ ապագայ բարօրութիւնը, երկարատեւ և տաժանագին դատավարութեան մը արգասիքն էր։ Հեւ ի հեւ և անողոք պայքար մը եղաւ այդ դատավարութիւնը, որ վերջապէս, մեր բարի բախտէն, նպաստաւոր ելք մը ունեցաւ մեզի համար։

Մեծ էր իմ ներքին գոհունակութիւնս. իսկ չափ ու սահման չունէր երախտագիտութիւնը յաճախորդիս, որ Ժաք էֆ. կամ Միւսիւ Ժաք կը կոչուէր, տեղին և միջավայրին համեմատ...

Ձեռքիս մէջ սեղմած այդ թանկագին վաւերաթուղթը, արագօրէն ուղղուեցայ, սեւ փէչերս վէժվէժելէն, դէպի գործադիր դիւանը։ Ինծի կը հետեւէր Ժաք էֆ., ամանորի հանդիսասրահը մտնող կայտառ պատանիի մը պէս զուարթ։ Եւ գործադրութիւնը սկսաւ։

Ատեն մը վերջը, եկաւ կարգը գանձումներ ընելու։ Պաշտօնեան, ի հարկէ, ուզեց ստուգել յաճախորդիս ինքնութիւնը։ Եւ, հո՛դ, խնդիրը պղտորեցաւ։

Ժաք էֆ.ի անձնագիրը ցոյց կուտար թէ, իրականին մէջ, Յակոբ էր անոր անունը. այո՛, Յակոբ, «ռամկական» հնչումով՝ Աղոպ։

Զարմացայ. առաջին անգամն էր որ կ'անդրադառնայի ասոր։ Երբեք չէի հետաքրքրուած Ժաքի ազգութիւնովը։ Բառ մը հայերէն չէր փոխանակած ինծի հետ։ Անիկա՝ խնամքով անհետացուցած էր ամենավերջին նշանը, որ կրնար մատնել իր ազնուական ծագումը։ Նո՛յնիսկ, ուշադրութիւնս չէր գրաւած իր մականունը, որուն հայկական վերջաւորութիւնը թլփատուած էր ա՛ն, ամենզուկ քսութեամբ մը...

Պաշտօնեան, իրաւացիօրէն, պնդեց թէ չէր կրնար Ժաք էֆ.ի յատուկ մեծաքանակ գումարները յանձնել՝ այս Յակոբ էֆ.ին որուն անձնագիրը լուսանկար ալ չունէր, և չէր իսկ պարունակեր՝ գո՛նէ իր մականունը։

Լեզուիս ամբողջ ճկունութիւնը զօրաշարժի ենթարկեցի՝ համոզելու համար պաշտօնեան, թէ Ժաք անունը ուրիշ բան չէր, բայց եթէ մեր գիտցած սա՛ Աղոպը «ալաֆրանկա»յի վերածուած. թէ՝ փոխանորդելս, տխմարօրէն՝ այդ եւրոպերէն կեղծանունին ետեւը պահուըտելով, կարծած էր իր անշուք անձին, իբր թէ, աւելի մեծ յա՛րգ մը ապահովել. թէ՝ Ժաք կամ Աղոպ անունները կը ներկայացնէին՝ ա՛յն միեւնոյն ուծախտաւոր անձը, որ իմ փոխանորդեալս էր... եւայլն։ Բայց, ի զուր. պաշտօնեան, գիտակից իր պարտականութեան, անդրդուելի մնաց։

Եւ, նորէ՛ն, ափ առինք դատարանին դուռը. պէտք էր սրբագրել անուններու այս երկուութիւնը։ Ահա՛, տարապարհակ աշխատանք մը, զոր յաճախորդի մը թեթեւամտութիւնը կը պարտադրէր ինծի։ Իսկ ինքը, մեր Պ. Յակոբիկը, միամտօրէն վախցած՝ թէ խնդիրը կրնար անելի մը յանգիլ, անձկութեան քրտինք կը թափէր անընդհատ՝ առուակներ ձեւացնելով իր հրապաստ ճակտին վրայ, և գո՛յն կը փոխէր, վայրկեանը մէյ մը, աշնանային օրերու յատուկ ամպամած երկինքին պէս...

Բայց, վերջիվերջոյ, հասանք մեր մուրազին. ամէն բան կարգադրեցաւ յաւէտ ձեւով. All is well that ends well.

* *

Եւ Պ. Յակոբ, այս ուրախ առիթով, ուզեց պատուել զիս. երեկոյթի մը հրաւիրեց իր տանը մէջ։ Շատ պնդեց. ստիպուեցայ ընդունիլ։

Իր չնորհալի կինը, ինքն իսկ բացաւ դուռը իմ առջեւ, և ժպտագին ընդունեց զիս, ալուլու-բուլուլիզ, մէրսիէօտ, բըեըլով։

Ճաշակով յարդարուած բոյն մըն էր Միւսիւ Ժաքի բնակարանը, ուր ամէնդի, կարելի էր կարդալ բնակիչներու բարեկեցութիւնը։

Տիկինը, միշտ ֆրանսախառն թուրքերէնով և քիչ մը չափազանցուած փութկոտութեամբ, չնորհաւորեց զիս՝ իմ, իբր թէ ցոյց տուած ճարտարութեանս համար։

Յետոյ ներկայացուց իր զաւակը, ուշիմ նայուածքով, դիւրահաղորդ պատանի մը, որ իր ձեռքին մէջ անգլիերէն դասագիրք մը կը բռնէր. ըսին թէ անգլ. վարժարանի մը կ'աշակերտէր։ Ուզեցի փորձել իմ հմտութիւնս այդ լեզուին մէջ. տեսայ որ կը շփոթէի իր առջեւ. այնքա՜ն սահուն անգլիերէն կը խօսէր այդ պատանին։ Իսկապէս համակրելի պատանի մը պիտի ըլլար՝ եթէ չնշմարէի որ բռնազբօսիկ ջանք մը կ'ընէր՝ թեթեւամտօրէն կապկելու՝ կոպիտ անգլիացիի մը պզտիկ շարժուձեւերը. տառացի բաժնուած նորոյթ մը մեր մէջ՝ ա՛յն օրէն ի վեր մանաւանդ, երբ շարժանկարի ճերմակ պաստառը, լեզու ելած, սկսաւ բարձրաձայն բարբանջել...։ Ներկայացուեցայ նաեւ օրիորդի մը, սլացիկ հասակով, որ կարծեմ ազգականուհի մըն էր. քանի մը խօսք ալ իրեն հետ փոխանակեցինք ֆրանսերէն լեզուով։

Սպասուհին, յունարէն լեզուով ճաշի հրաւիրեց տիկինը, և բոլորուեցանք շքեղ սեղանի մը շուրջը։ Շատ զուարթ անցաւ ճաշն ալ, համեմուած՝ սրամիտ խօսակցութեամբ։ Միայն թէ, սխալուած թուրքերէն կը խօսէր միւսիւ Ժաքի հետ, ֆրանսերէն՝ տիկնոջ կամ օրիորդին հետ, տղուն հետ՝ անգլիերէն, ջուր մը ուզելու համար յունարէն՝ սպասուհիին հետ.... Ճաշէն վերջ, օրիորդը հաճեցաւ առանց նազանքի, երգել մեզի համար՝ իտալերէն կտոր մը, դաշնակի ընկերակցութեամբ։

Եւ այսպէս, հաճելի քանի մը ժամեր վայելեցինք։ Անքննադատելի էր հիւրասիրութիւնը, կերակուրները համեղ և համադամ էին, իսկ գինին՝ ընտիր և առատ։

Եւ սակայն, հո՛ս, պէտք է խոստովանիմ որ, երբեմն, գիտակցօրէն կը մեղանչէի քաղաքավարական կանոններուն դէմ, երբ, գոնէ մէկ հատ հայերէն բառ հնչեցնելու անդիմադրելի ըղձանքիս անձնատուր, դիտումնաւոր կերպով Պ. Յակոբ կը կոչէի բարձրաձայն, տանը գլխաւորը. անգիտանալ ձեւացնելով՝ այն չափազանց անախորժ տպաւորութիւնը, զոր կը ստեղծէր այդ յորջորջումը, նախկին Հայերու սա օտարացած շըրջանին մէջ...։

Եւ, կէս գիշերուան մօտ, երբ հրաժեշտ կ'առնէի, այլեւս, իմ փափկանկատ ասպնջականներէս, կը զգայի թէ, հակառակ սառօրէն մատուցուած գինիին, մէկ հատիկ հայերէն բառի պապակը կ'այրէր տակաւին, ու կը խանձէր իմ հրաշէկ կոկորդս....

* *

Թո՛ղ ընթերցողներս չհետաքրքրուին, թէ ով էր արդեօք սա չնորհազուրկ Ժաք էֆ.ն. Արդէն, ի՞նչ պէտք կայ ասոր։

Շուրջերնիդ նայեցէ՛ք և մէկ ակնթարթով՝ ձեր տեսողութեանը մէջ պիտի պատկերանայ Ժաքերու և Ժօրժերու, Բօլերու և Բասքալներու սաւարաթիւ ջոլիրը։ Անոնք կը վխտան, փարախէն արտաքսուած քոսոտ [illegible] պէս, ազգերը իրարմէ զանազանող չէզոք գօտիի պարապութեանը մէջ։ Անո՛նք հանդարտ սրտով կ'ուրանան իրենց ծնունդը, և գունչերնին երկարած դէպի մեծազոյն ազգերը՝ անփոփոխ կը թափառին աստանդական, անգոյ առնչութիւն մը երեւակայելով՝ այդ մեծ ազգերուն և իրենց անփառունակ անձերուն միջեւ.... Եւ երբ, շատ բնականօրէն հեգնանքն ու պժգանքը կը դիմաւորեն զիրենք այդ մեծ հաւաքականութիւններուն քով, ուր փառաւոր ընդունելութիւն մը կ'ակնկալէին, ա՛յն ատեն, քծինքի [illegible] չպարած իրենց դէմքը, անոնք, անճանաչելի շուքերու պէս, կը դեգերին անոնց քղանցքին շուրջը, ոսկոր մը յուսալով՝ օտարին խրախճանքի սեղանէն....։

Անո՛նք, կ'երեւի թէ, չատ խոնարհ և անարգ կը գտնեն իրենց հայկական ծագումը։ Բայց կը մոռնան, որ իրե՛նք դարշահոտ մրուրն են միա՛յն, զոր մեր ցեղային մարմնին կենսալիր գործարանաւորութիւնը, ինքն իսկ, կ'արտաքսէ։

Թերեւս կը կարծեն թէ, ազգուրացութիւնը յարմարագոյն քաղաքականութիւնն է՝ կաչիի ապահովութեան և կամ որկորի պարենաւորումին։ Եւ սակայն, իրենց անդամալոյծ յիշողութիւնը որքա՜ն չուտ կորսնցուց՝ մօտաւոր անցեալի տխուր փորձառութիւնը...։

Անո՛նք, գնչու սակառագործներու ճարպիկութեամբ, կը նկրտին փառապսակ մը հիւսելու իրենց գռեհիկ գլուխներուն շուրջը՝ օտարին փուշէն ու գաւազանէն։ Եւ կուրօրէն կ'անգիտանան՝ թէ հայ անունը, ո՛ և է մարդու կուրծքին վրայ, աշխարհի շքեղագոյն զարդանիշը կը կազմէ։ Անո՛նք մեր ցեղային բուրումնաւէտ վարդաստանին մէջ, ապօրէն բազմացող՝ գիժախմ եղինճներ են պարզապէս, որոնք մեր ազգային դիւրազգածութիւնը կը խայթեն, նենգօրէն...

Անոնք ա՛յն յիմար ճամբորդներուն կը նմանին, որոնք նաւաբեկութեան ատեն, [illegible] փրկութեան գօտին կը հանեն իրենց մէջքէն, նետուելու համար օտարացումի անդնդախոր Ովկիանոսին մէջ, ուր կորուստն ու անչքութիւնը կը սպասեն իրենց, մինչդեռ՝ փառքն ու պատիւը կ'երաշխէին գտնել հո՛ն, գերագրական տպաւորութեան մը անձնատուր....

* *

Բայց, կ'արժէ՞ այսչափ կարեւորութիւն տալ այդ անբուժելի փառամոլներուն։ Այդ վարակիչ մանրէները ա՛յլեւս մաս չեն կազմեր մեր հաւաքականութեան։ Եւ, չա՛տ բարեբախտաբար։

Մեր նոր սերունդին կ'իյնայ նորէ՛ն, արմատախիլ շպրտել՝ այդ փտա՛ծ, նեխա՛ծ ակռաները, որոնք մեր առողջային չունչը կը գարշահոտեն և կը խանգարեն մեր ցեղային ընդունակութիւններու հանդարտ և անարգել մարսողութիւնը....

Այս պարտականութիւնը՝ յարմարագոյն մարզադաշտն է մեր երիտասարդներուն համար, ուր պիտի կարենային արժանաւորապէս մարզել և ջղապնդել իրենց ազնուագոյն հոգիներուն մկանունքը, ոգորելով՝ հետզհետէ իր ծաւալը ընդլայնող այդ մահացու համաճարակին դէմ։

* *

Քրիստոնէավայել առաքինութիւն մը չէ՛, հարկաւ, ատելութիւնը։ Եւ անհեթեթ պիտի ըլլար ուրիշներուն յանձնարարել զայն։

Եւ սակայն, կը խոստովանիմ թէ,— և խոստովանանքը անշուշտ քրիստոնէական յատկութիւն մըն է,— ատելով կ'ատեմ իմ ջղային հոգիիս ամբողջ ընդունակութեամբը կ'ատեմ, մեր միջավայրին յատուկ այդ զզուելի թուլամորթները։

Այո՛, հաճոյքով, բերկրութեամբ կը խոստովանիմ իմ այս մեղքս և կը մերժեմ, անբարեխօս մեղաւորի մը պէս, ո և է մէկու մը կողմէ ըլլալիք ո և է միջնորդութիւն կամ բարեխօսութիւն, ա՛ս ի թողութիւն մեղաց...։

ԹՈՐԳՈՄ ՏԱՄԱՏԵԱՆ

3 Յունիս 932 (Փաստաբան)

ՈՂԲ. ԹՈՐԳՈՄԻ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ստորեւ կուտանք ամփոփումը այն դամբանականին, զոր Շիշլիի գերեզմանատան մէջ թուրքերէն կարդացած էր փաստաբան Պ. Կ. Բարունի, տարաբախտ Թորգոմի թարմ հողակոյտին վրայ, անոր յուղարկաւորութեան օրը։

Մահ բռնած սարսափելի ուրուականը անձ մըն ալ խլեց մեզմէ։ Անոր անյագ երախին մէջ ինկած այս պատուական անձը մեզ ամէնուս սիրելի ողբացեալ Թորգոմն է։

Երկու տարի առաջ ըմբիշի մը չափ ուժեղ Թորգոմը, այսօր կը թաղենք անշունչ դիակ մը դարձած։

Մարդկային կեանքը զուարթութեամբ կ'ուաճանայ. այս տեսակէտով, Թորգոմ իսկապէս զուարթամիտ անձ մըն էր։ Խինդ ու խանդը անոր արտայայտութեան չունչն էին. կ'ուրախացնէր, կը խնդացնէր զինք չրջապատողները։ Ու ի՜նչ հակադրութիւն. ատով իսկ կը փութացնէր իր մարմնի ու մտքի մաշումը։ Բայց աւա՜ղ, ինք ուրախ կեանք մը ապրելու բախտը չունեցաւ երբեք։

Թորգոմին մահը անփոխարինելի կորուստ մըն է զինք ճանչցողներուն համար։ Միթէ կարելի՞ է գտնել անոր չափ սրախօս, անոր չափ զուարթաբան, լայնախոհ ընկեր ու արժէքաւոր անձ մը։

Այսօր սեւ հողին յանձնուելու դատապարտուած ողբացեալ Թորգոմը բացառիկ ծնունդ մըն էր, ընտրանի ձիրքերով օժտուած։ Դեռ յագուրդ ու գոհացում չստացած քանի՛ իտէալներ և փափաքներ ունէր ան, զորս, ազնիւ հպարտութեամբ մը ծածուկ կը պահէր։ Ոչ միայն սրտով մաքուր, և մտքով բեղուն էր ան, այլ լայնախոհ, արի ու համարձակախօս փաստաբան մըն էր։

Խոր յարգանքով կը խոնարհինք քու հողակոյտիդ առջեւ և կը խոստանանք երբեք չմոռնալ քու անթառամ յիշատակներդ։

„ՔԱՋ ՆԱԶԱՐ"Ը

ՉԵԽՕՍԼՈՎԱՔԻՈՅ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐՈՒ ԲԵՄԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Փրակայէն մեր աշխատակիցը կը գրէ.—

Անցեալ չաբթու, Փետր. 13ին իրիկունը, ժամը 8էն մինչեւ 10 ներկայացուեցաւ Դերենիկ Տէմիրճեանի «Քաջ Նազար» կոչուած թատերգութեան չեխ թարգմանութիւնը, Պռնոյի Ազգ. Թատրոնին մէջ։ Չեխ հանդիսականները շատ հաւնեցան «Քաջ Նազար»ի նիւթին, որ նոր է Հայերու մօտ։ Թատրական քննադատները մեծ գովասանքով խօսեցան այս թատերգութեան մասին, որուն թարգմանութիւնն ալ բաւական յաջող է։ Երաժշտութիւնը այնքան ալ հայկական չէր։ «Քաջ Նազար»ի երգել տուած սիրային երգերը միայն կը յիշեցնէին քիչ մը հայկական ըղձալի եղանակները։ Ամբողջ կտորին ներկայացումը և երաժշտութիւնը լսելի էր թէ՛ Պռնոյի և թէ Փրակայի Ռատիոյի կայանէն։

ԱԺԱՆ ԿԻՆԵՐ ՈՒՆԵՑՈՂ ՑԵՂ ՄԸ

Ամերիկացի միսիոնար մը կանտէր, որ վերջերս Նոր Կուինեա այցելած էր, կը պատմէ թէ այդ երկրամասին Վաւբեր կոչուած շրջանին մէջ կը գտնուի ցարդ մարդաբաններու համար անծանօթ մնացած մարդկային ցեղ մը։ Այս ցեղին մէջ այրերը չեն ամուսնանար, այլ դրամով կը գնեն իրենց կիները։ Հրապարակին վրայ, կիներուն գինը շատ աժան է, հազիւ մէկ անգլ. շիլին։

ՆԻՒԹԸ ՈՒ ՈՃԸ

Եթէ նիւթն ըլլար արուեստ՝ ամէն գրող պիտի դառնար արուեստագէտ։

Չկան, ինչպէս, երկու անձեր որ յայտնեն նո՛յն մտածումը նոյն ձեւով։ Նոյն մտածումը կը քալէ տարբեր հունէ, կ'անցնի տարբեր կաղապարէ՝ մինչեւ որ դառնայ գործ կամ արտայայտութիւն։ Մեր գնահատանքը կ'ուղղուի ո՛չ թէ մտածումին, այսինքն «նիւթին», այլ իր արտայայտիչ երանգին, այսինքն «ոճին»։ Այս իսկ պատճառաւ՝ «բարձր» նիւթը, ըստ էութեան, չապահովեր ո և է յաջողութիւն ո՛չ գրողին, ո՛չ նկարողին, ոչ քանդակողին։

Կան գրագէտներ որ կը գրեն տիեզերքէն, բայց զայն կը պզտիկցնեն, ինչպէս, իրենց տգիտութեամբ։ Կան ուրիշներ, որ կը գրեն նոյն իսկ Աստուծմէ՝ բայց զինք կը պզտիկցնեն դարձեալ։ Ասոնք կ'անգիտանան՝ ակներեւ կերպով թէ յաջողութիւն. չի գար նիւթէն, և թէ մտածումը կը գեղեցկանայ չնորհիւ միայն ոճին։

Շատեր փորձեցին տալ Համլէթներ, նոյն իսկ հետեւողութեամբ Շէքսփիրի, բայց չյաջողեցան։ Շէքսփիր մնաց անզուգական։ Եւ, իրաւամբ, եթէ բառերը, նիւթական կառոյցները ներկայացնէին արժէք իրենք իրենցմէ՝ անոնք պիտի կրնային չատոնց ըլլալ Շէքսփիրներ։ Ան որ կը պաշտպանէ նիւթը, ի հեճուկս ոճային կենդանութեան՝ կը նմանի այն կապալառուին որ կ'երկրպագէ կուրօրէն բնական տարրերուն, առանց հաւատալու երբեք Ամենազօր Արարչի՛ն՝ որ զանոնք ստեղծեց։

* *

Գրագէտը չի կրնար գիտնականին պէս վճռել։ Կրնայ ձեւակերպել ո և է մտածում, թելադրել ո և է ուղղութիւն, որոնել նոր ուղղի, նոր ձեւեր կամ մեթոտներ։ Գիտնականը միայն կրնայ վճռել կամ եզրակացնել, թէև ժամանակի հոլովումով վճիռները կամ եզրակացութիւնները կրնան այլայլիլ, նոյնիսկ զիրար ջնջակաւել։ Հակառակ ասոր՝ արուեստն ու գրականութիւնը կը մնան յաւիտենական։

Այսուհանդերձ, բացի այն կարգին բանէն՝ որ է նիւթը, գեղարուեստն ալ ունի այն չարժուն բանը՝ որ կը կոչուի ոճ։ Բիւրաւոր տարիներ, մարդիկ ներշնչուեցան նո՛յն նիւթէն, բայց արտայայտուեցան տարբեր ոճով։ Անոնք կը ներշնչուին ներկային ու պիտի ներշնչուին ապագային նո՛յն նիւթէն, բայց միշտ պիտի արտայայտուին տարբեր ոճերով։ Ուրեմն արուեստագէտը չի դժգոհիր նիւթէն՝ այլ այն ոճերէն որ զայն կ'արտայայտեն։

Այսպէս նիւթը կը մնայ նոյնը. ո՛ճն է որ կը տարբերի միշտ։ Այսինքն՝ ըմբռնելու և ըսելու ձեւը։ Այս «ձե՛ւ»ն է ահա արուեստ։

Ու արուեստը կը զարգանայ, բարեշրջուի՝ ըստ ցեղային զգացողութեանը գրագէտին։ Արուեստն է այն զգացողութիւնը՝ զոր կը յայտնաբերէ գրագէտը, համաձայն իր ցեղային ըմբռնումներուն։

Արդարեւ, չկայ ո և է արուեստագէտ որ արդարացնէ իր կոչումն իր նիւթով, ան կրնայ ըլլալ չահեկան չնորհիւ իր ընտիր նիւթին, բայց ո՛չ արուեստագէտ։ Չահեկանութիւնը կրնայ հետաքրքրել, այո՛, բայց չի՛ նկատուիր արուեստ։

Նիւթը պարզ ծանօթութիւն է ինքնին, իսկ արուեստը՝ հոգեկան տարր, ստեղծուած Աստուծմէ, զոր ենթական կը տանի իր հետ մինչեւ գերեզման։ Այս իսկ պատճառաւ, չկան երկու արուեստագէտներ որ նմանին իրարու՝ ճշգրտօրէն։

Թող շատ գրագէտներ գրեն նոյն նիւթէն։ Քանի որ նիւթն է նոյնը՝ գրուածքն ալ պարտի ըլլալ նոյնը՝ ըստ գիտական մտածողութեան։ Բայց ո՛չ։ Արդարեւ, երկու գրագէտներն ալ կը քննեն նո՛յն նիւթը, զայն կը լուծեն ու զայն կ'ըմբռնեն ճշտապէս՝ բայց տարբեր ձեւերով։ Այս տարբեր ձեւերն են որ կը ծնին նրբամտութիւններ՝ գեղարուեստական տեսակէտէն, ու կը ստեղծեն ոճային զանազանութիւններ՝ ըստ տեսողութեան և ըստ զգացողութեան գրագէտին։ Ուրեմն, նիւթն է մէկ. բայց ոճերը զանազան։

* *

Ըստ Շօփէնհաուէրի, գերազանցէ նիւթը։

Ըստ Անաթօլ Ֆրանսի, կ'արտայայտէ մտացին արուեստագէտին։

Գրական տեսակէտէն, սիրուի միշտ աւելի՝ ամբողջը իրաւամբ այն գրագէտը ամէ՛ն ինչ կը դառնայ լի.... Անշուշտ՝ արուեստ գիտնայ ամէն ինչ իր սելու գաղտնիքը....

Վ. ՇԱՀ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այժմու թագաւորները՝ իբր հասարակ մահկանացու իրենց կեանքը կ'ապահովագրեն։

Պատերազմէն առաջ, Ռուսիոյ Ցար Նիքոլան ամերիկեան ապահովագրական ընկերութեան մը տարեկան չորս հարիւր հազար ֆրանք կը վճարէր։ Իտալիոյ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը ամէնէն մեծագին ապահովագրեալն է Եւրոպայի մէջ. ան ապահովագրուած է 12.500.000 ֆրանքի։

Ճորճ Ե.ի հայրը՝ Էտուարտ Է. նոյնպէս շատ մեծագին ապահովագրութիւն մը ունէր։ Ապահովագրական ընկերութիւնները անոր մահէն ետք վճարեցին 18 միլիոն։ Իսկ Ճորճ Ե. Անգլիոյ նոր վ ճանող թագաւորը, աւելի համեստ գումարով մը ապահովագրուած է, մօտաւորապէս չորս միլիոն ֆրանքի։

ԻՐ ԽՈՍՏՈՒՄԸ ՅԱՐԳԵԼՈՒՆ ՀԱՄ

Սթրիմթէյցի (Անգլիա) կին Ժիլիա Փէթի, խոստացած էր Գլորա Ֆիշըրի թէ երբ այս վերջինը մեռնելու ըլլայ յուղարկաւորութիւնը իր տան մէջ կատարել պիտի տայ։ Տիկ. Ֆիշըր, որ մեռաւ վերջերս, իր կտակին մէջ յայտարարէ թէ 200 ոսկի պիտի վճարեն իր ժառանգորդները Փէթիի իր խոստումը յարգած գործադրած ըլլալուն համար։

ԱՂՋԻԿ ՄԸ Կ'ԱՄՈՒՍՆԱՆԱՅ

ԻՐ ՄՕՐԸ ԴԱԳԱՂԻՆ ԱՌՋԵՒ

Պէթի Պէյլին անուն Նիւ Եօրքցի հրեայ աղջիկ մը ամուսնացաւ իր մօրը դագաղին առջեւ։ Պէյլի մայրը գերեզման մտնելէ առաջ փափաքած էր որ իր դուստրը ամուսնացած տեսնէ։ Պէթի և իր նշանածը Ալֆրէտ Պէթոն ռաբբիին առջեւ դագաղէն քայլ անդին։ Ամուսնական արարողութիւնը լրանալէն անմիջապէս վերջ յուղարկաւորութիւնը տարուեցաւ և դագաղը գերեզման գրուեցաւ։

ՈՐՆ Է ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

Փոքրիկ Տանըմարքան է երկիրը, որ Եւրոպայի մէջ մի նատէրերու մրցանիշը կոտրած։

Քօբէնհակի պաշտօնական ճակագրութենէն կը հասկցուի երկուքուկէս միլիոն բնակիչ վրայ, Տանըմարքայի մէջ, մէկ կէս միլիոն հոգի տուրք կը ճարէ, իսկ այս հարկատուներուն մէջ կը գտնուին հինգ միլիոնատէրեր։

Բնակչութիւններու համեմատական հաշիւով գտնուած է Տանըմարքայի մէջ թէ էս էֆ նեցողներուն թիւը միւս բոլոր կիրներէն աւելի է։

Երջանի՜կ երկիր։

Բայց և այնպէս կառավա թիւնը ընկերվարական է, ակ միապետական երկիր լալուն։ Իսկ Տանըմարքայի գաւուն ալ կառավար

ՆՈՐ ԳՈՅՆ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Անգլիացի քիմիագէտները գոյն մը գտած են, որ կապոյ մէկ տեսակն է։ Միւս կապ սա տարբերութիւնը ունի որ չի գունատիր նոյն իսկ արեւ լոյսին դիմաց։ Շատ զօրաւոր փայլուն գոյն մը ունի։

ՎՐԻՊԱԿ. — Մեր երէկի թիւ մէջ Բ. էջ «Սրբոց Վարդան տօնախմբութեան թուականը» ունեցին 12րդ տողին մէջ «Վարդանի և իր ընկերներուն նահատակութիւնը», որ սխալմամբ «չահատակութիւնը» չարուած է։

ՉՈՐՍ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

ՄԱՀԱՓՈ՞ՐՁ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԷՐ

Անցեալ օր արձագանգը եղած էինք լուրի մը, քաղուած ֆրանս. շաբաթաթերթէ մը, ուր կ'ըսուէր թէ մահափորձ մը կազմակերպուած էր Ռումանիոյ Քարոլ Թագաւորին դէմ, երբ ան Լոնտոնէն Փարիզ կուգար Քալէի կառախումբով, սակայն կառախումբին վրայ կատարուած մասնաւոր հսկողութիւնը ի դերեւ հանած է այդ դաւադրութիւնը։

«Ճումհուրիյէթ» իր երէկուան թիւին մէջ կուտայ Աթէնքի «Անէքսարթիթօս» թերթի Փարիզի թղթակցին հաղորդած լուրը, ուր կ'ըսուի թէ, անգլ. և ֆրանս. ոստիկանութիւնը շատ մտահոգիչ պահեր անցուցած է վերջին 15 օրուան մէջ, այն տեղեկատուութեան վրայ, որու համաձայն խորհրդաւոր հրոսախումբի մը կողմէ մահափորձեր կազմակերպուած են Ճօրճ Ե.ի յուղարկաւորութենէն վերադարձող թագաւորներու, իշխաններու և կարգ մը նախարարներու դէմ։

Ֆրանս. հակալրտեսական կազմակերպութիւնը տեղեկացուցած է Փարիզի ոստիկանութեան թէ խորհրդաւոր կազմակերպութիւն մը, որ կը նմանի Ուսթաշիներու ահաբեկիչ հրոսախումբին, Փարիզ է դրկած կարգ մը չարագործներ, որոնք իրենց մասնագիտութիւն ըրած են մահափորձ կատարելը։

Այսպէս, անոնք նկատի ունէին սպաննել Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ, Շուէտի և Տանըմարքայի թագաւորները, Եուկոսլաւիոյ Փօլ իշխանը, սովետ արտաքին գործավար Լիթվինովը, մարաջախտ Թուխաչէվսքին և իշխան Սթարհէմպերկը։

Մահափորձը պիտի գործադրուէր Լոնտոնի մէջ, Ճօրճ թագաւորի յուղարկաւորութեան առեն. բայց շնորհիւ անգլ. ոստիկանութեան ձեռք առած խիստ միջոցներուն, դաւադիրները չեն կրցած ժամանակին Լոնտոն հասնիլ, որով կ'որոշեն Փարիզի մէջ գործադրել իրենց ծրագիրը, բայց հոն ալ չեն յաջողիր, շնորհիւ ֆրանս. ոստիկանութեան ձեռք առած արտակարգ միջոցներուն։

Դաւադիրները նկատի ունեցած են այն ծրագիրը, որ գործադրուեցաւ Աղեքսանդր թագաւորի մահափորձին, այն է կայարանին մէջ և կամ այցելութիւններու առեն կատարել մահափորձը, ռումբեր նետելով։

Ֆրանս. թէ անգլ. ոստիկանութեանց համոզումը այն է թէ Գերմանիոյ և Իտալիոյ մէջ պատրաստուած էր հրոսախումբը։

Այն համոզումը կը տիրէ ֆրանս. շրջանակներու մօտ թէ մեծ աղէտ մը փրկուած է Եւրոպա։

ԱՆԳՈՐԾ ՀԱՅՐ ՄԸ ԽԵՆԴԵՑԱՒ

ԵՒ ՈՒԶԵՑ ՍՊԱՆՆԵԼ

ԻՐ ԿԻՆՆ ՈՒ ԱՂՋԻԿԸ

Նիգօ անուն 50 տարեկան յոյն մը, որ 21 թիւ տունը, Շիշլի, Զիֆթէ Սէրվիլէր փողոց կը բնակի, երկար ատենէ ի վեր անգործ էր, և հետեւաբար ենթակայ այս կացութեան պատճառած մտահոգութեան եւ մաշումին։

Նիգօ. նախորդ օր կէս օրէ յետոյ, երբ տունը կը նստէր, յանկարծ կը խենթենայ և յարձակելով իր կնոջը Գաթինայի և աղջկանը՝ Ելէնիի վրայ, կ'ուզէ խեղդել զանոնք։ Այս վերջինները կը պաշտպանեն ինքզինքնին և միայն խածուածքներ կը ստանան իրենց ձեռքերու վրայ։

Տանը մէջ տեղի ունեցող այս պայքարին առաջ բերած աղմուկը կ'իմանան դրացիները և լուր կուտան ոստիկանութեան, որ հասնելով կը ձերբակալէ գժբախտ Նիգօն։ Նիգօ. գառ. բժշկութեան յանձնուած է, հսկողութեան տակ առնուելու համար։

ՀԱՅԵՐԸ ԹՈՒՐՔ ՑԵՂԻ՞Ն

ԿԸ ՊԱՏԿԱՆԻՆ (*)

«Ճումհուրիյէթ» իր երէկուան թիւին մէջ հրատարակած է Հայաստանի հին բնակիչներու մասին երկրորդ յօդուած մը, որուն ամփոփումը կուտանք ստորեւ.—

Երբ Հայկ Բաբելոնէն Հայաստան եկաւ, հոն չկային Արիականներ և գտնուածներն ալ վայրենի էին։ Հայկ իրեն հետ բերաւ Բաբելոնի մէջ գործածուած սեպաձեւ գիրերը, որոնք կը գործածուէին դարձեալ Թուրք ծագում ունեցող Մարաստանի մէջ, զոր Պարսիկները կործանեցին։ Վանի մէջ գտնուած այս սեպաձեւ գիրերը ուրեմն Բաբելոնի գործածած Թուրք գիրերն էին։

Վանի բերդին վրայ գտնուած երեք արձանագրութիւններէն մին պարսկերէն, մին Մարերու Թուրքերէն և միւսը Բաբելոնի Թուրքերէն (այսինքն Հայկին բերած լեզուն) է։

Այդ արձանագրութեան մէջ, Պարսից Քսերքսէս Թագաւորը կ'ըսէ թէ, ինքը Դարեհի որդի մեծ թագաւոր է և իր պաշտպանն է Մեծ Աստուած Որմիզդը։

Այս արձանագրութիւնը նպատակ ունի Որմիզդի կրօնքը ընդունիլ տալ Թուրքերուն և այս պատճառաւ փորագրուեցաւ Թրքաբնակ վայրերուն մէջ։ Եթէ Հայաստանի բնակիչները արիացեր, այսինքն Պարսիկներուն համացեղ ըլլային, Քսերքսէս այդպիսի արձանագրութիւն մը ընելու պէտք չպիտի տեսնէր։

Քանի որ Վանի արձանագրութեանց մէջ կայ Բաբելոնի Թուրքերէնը, այդ իսկ կը նշանակէ թէ Վանի, այսինքն հին Հայաստանի բնակիչներուն մայրենի լեզուն Թուրքերէն էր և անոնք չէին կարօտեր ո՛չ արիական լեզուի մը, ո՛չ ալ արդի հայերէն լեզուին։

Վերջին 30 տարիոյ հնագիտական գիւտերը կը հաստատեն թէ, Հայաստան կոչուած հողամասը ամենահին և զուտ թրքական շրջան մըն էր։ Մարաստանի կործանումէն վերջն է որ Արիականներ հոն բնակեցան։

(*) Ա. յօդուածը տեսնել «Արեւելք»ի 17 Փետր. թիւին մէջ։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԱԾ ԿՇԻՌՆԵՐՈՒ

ԽՆԴԻՐԸ

Ինչպէս գրած էինք երէկ, իբր իր պաշտօնին մէջ անհոգ գտնուող կախակայուած է Իսթանպուլի Կշիռներու և Չափերու աւագ քննիչը։

Տնտես. գործավարութիւնը, որ կը շահագրգռուի այս խնդրով, իր քննիչներէն Գ. Քեամիլեանի յանձնուած էր խարդախուած կշիռներու քննութիւնը։ Յիշեալը նախորդ օր վերջին անգամ լսած է խարդախուած կշիռ պատրաստող գործարանին տէր Պէնպասաթը և այսպէսով լրացուցած է քննութիւնը։

Քննութեանց արդիւնքը այն համոզումը առած է թէ, իսկապէս խարդախուած են կշիռները։ Շահագրգռուողները դատարան պիտի յանձնուին, պետութեան կնիքը կեղծուած ըլլալու ծանր ամբաստանութեամբ։

*** Վարչապետ Իսմէթ Ինէօնիւ երէկ կէսօրին Բերափալասի մէջ ճաշելէ յետոյ, Սիփահի Օճաղըի մարզարանը գացած և ձիավարութիւն կատարած է։

*** Արտաքին գործավար Գ. Րիւշտիւ Արաս երէկ Բերա Փալասի մէջ կարգ մը այցելութիւններ ընդունած է։

Մանկասպան հրէշ մը

ՇՈՒԷՐԻՆ, 22.— Մահուան դատապարտուեցաւ «Մաքլէմպուրկի հրէշ» Ատօլֆ Սիֆէլտ, որ 1934ի և 935ի ընթացքին տասներկու փոքրիկ տղաքներ սպաննած էր։

Ձեխ վարչապետը Պելկրատի մէջ

ՊԵԼԿՐԱՏ 22.— Մ. Հոտցա ժամը 9ին հոս հասաւ։ Վարչապետ Սթօյատինովիչ զայն դիմաւորեց կայարանը։ Ձեխ վարչապետը առաւօտուն ընդունուեցաւ արտաքին նախարարութեան պաշտօնատան մէջ վարչապետ Սթօյատինովիչէ, և նմանապէս տեսակցեցաւ ներքին նախարար Քօրօշէցի հետ։

Յետոյ, Հոտցա ընդունուեցաւ խնամակալ Փօլ իշխանէն, որ ճաշի վար դրաւ զայն։

Կը տեղեկացուի որ Հոտցայի ճամբորդութիւնը կապ ունի մասնաւորաբար դանուբեան աւազանին տնտես. կազմակերպութեան հետ։

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ԱՊՕՐԻՆԻ ՄԷԿ ԸՆԹԱՑՔԸ

Ինչպէս յայտնի է, ո և է ազգ. մարմնի պիւտճէի քննութիւնը կը կատարուի Տնտես. Խորհուրդի կողմէ, բայց հակառակ ատոր սակայն, Վարչութիւնը իր իսկ ձեռքով ստանձնած է այս օրինական բացորոշ տրամադրութիւնը, հակառակ անոր որ իր մէջ կը գտնուի Գ. Ծ. Շիրինեանի նման «բծախնդիր» ժողովական մը, որ երկար տարիներ Տնտես. Խորհուրդի ատենապետի հանգամանքով օրէնքի հանդէպ խստապահանջի անուն շինած է։

Այսպէս, վերջերս Տնտեսական Խորհուրդը բողոքած է Վարչութեան մօտ, յայտնելով թէ իր չէ յանձնուած կալուածոցի պիւտճէն։ Վարչութիւնը այս վերջնոյն նախորդ տարուան իրականացած հաշիւներու քննութիւնը կը յղէ Տնտես. Խորհուրդին, բայց ուղղակի ինքը կը կատարէ պիւտճէի քննութիւնը և ուղղակի կը վաւերացնէ զայն։

Թէ ինչո՞ւ։ Որովհետեւ նախորդ տարուան պիւտճէի քննութեան առթիւ բուռն վէճ ծագած է Տնտեսական Խորհուրդի և Կալուածոցի միջեւ։

Այս կերպով, կ'երեւի, Վարչութիւնը ուզեր է կանխել հաւանական ո և է նոր վէճ։ Ո՞չ ապաքէն իր իմաստուն քաղաքականութենն է «վէճ» չտեսնել իր ենթակայ մարմիններուն միջեւ, հոգ չէ թէ այդ «վէճ»երու շարժառիթը ազգ. շահերու պաշտպանութեան մտահոգութիւնը եղած ըլլայ, ինչ որ գլխաւոր և հիմնական պարտականութիւնը կը կազմէ ո և է Տնտես. Խորհուրդի և այդ նպատակաւ է որ ծնունդ առած է յիշեալ մարմինը՝ և եթէ չպիտի կարենայ կամ առիթ չպիտի տրուի իրեն կատարել այդ պարտականութիւնը, աւելորդ կը դառնայ իր գոյութիւնը։

*** Կանանց մարմիններուն վրայ գրեր գրելու եղանակով իւֆիւրիքճիութիւն սկսեր է կատարել Մէճիտիյէ քէօյի մէջ Սէլիմ ուսթա անուն կօշկակար մը, որ սակայն օձիքը ձեռք տուեր է երբ Ֆէրիհա անուն կին մը չէ յօժարած մարգարէին առջեւ մերկանալու, որպէս զի գրեր գրէ փորին վրայ և գայրագին խնդիրը իմացուած է ոստիկանութեան։

*** Վերջին մարդահամարի առթիւ ինչպէս յայտնի է, տուներու և բոլոր շէնքերու վրայ թիւեր զետեղուած էին։ Քաղաքապետութիւնը 55 դրշ. պիտի գանձէ իւրաքանչիւր շէնքի տէրէն։

*** Փարք Օթէլի դրամարկղէն քանի մը հարիւր ոսկի գողցած ըլլալու ամբաստանութեամբ ձերբակալուած և դատարան յանձնուած պանդոկի պաշտօնեաներէն Զաւէն, ինչպէս նաև Քաթինա անուն կին մը։ Դատավարութեան արդիւնքին Զաւէն 2 ուկէս տարի բանտարկութեան դատապարտուած, իսկ Քաթինա անպարտ արձակուած է։

*** Երկրագործական գործավար Գ. Մուհլիս, որ քանի մը օրէ ի վեր քաղաքս կը գտնուէր, նախորդ երեկոյ Անգարա մեկնած է։

Այսօր Կիրակի, գացէք
տեսնելու Ձեր Նախասիրած
արուեստագէտները
Սիմօն Սիմօն և Ժան Փիէռ
Օմօն

ՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԼԻՃԸ

ֆիլմին մէջ
Ֆիլմ մը որ օժտուած է բովանդակ թովչութեամբ եւ զգայնութեամբ, ձօնուած երիտասարդութեան։
Այս հրաշալի ֆիլմը
կը ներկայացնէ

ՍԻՆԷ ՍՈՒՄԷՐ

որու տնօրէնութիւնը կը յանձնարարէ զայն մասնաւորաբար Իսթանպուլի հասարակութեան

Կ'ՈՒԶԵՍ ՀԱՒԱՏԱ՛,

Կ'ՈՒԶԵՍ ՄԻ՛ ՀԱՒԱՏԱՐ

«Սօն Փօսթա» վերի խորագրով կ'արտատպէ «Թրք. բանտերուն մէջ համբուրուիլը արգիլուած է» վերտառութեամբ Փրակայի «Փրակէր Բրէս» թերթին Փետր. 11ի թիւին մէջ լոյս տեսած հետեւեալ լուրը.—

Իսթանպուլէն կը հաղորդուի որ Թուրքիոյ բանտերուն ընդհ. տնօրէնութիւնը արգիլած է որ բանտարկեալները համբուրուին զիրենք այցելող անձերուն հետ։ Այս որոշման պատճառը այն է որ այցելուները այն պահուն երբ կը համբուրէին բանտարկեալները, անոնց բերանը թմրեցուցիչ նիւթեր և մանաւանդ աֆիոն և քօքային կը թողուն, ինչ որ ճշդուած է յետ մանրակրկիտ քննութեան։

25 ՄԻԼԻՈՆԻ ՅԵՏՆԵԱԼ ՏՈՒՐՔ

Իսթանպուլի տուրքերու գանձիչ տնօրէն Ալի Րիզա, այցելած է քաղաքին բոլոր ելմտական մասնաճիւղերը։ Յառաջիկայ ելմտական տարիին յետնեալ ո և է տուրք չի մնալու համար, պաշտօնեաներու յանձնարարուած է ալ աւելի կրկնապատկել իրենց աշխատութիւնը։ 25 տարուընէ ի վեր Իսթանպուլ քաղաքին մէջ 25 միլիոն ոսկիի չի գանձուած տուրք մնացած է։ Կ'աշխատուի գանձել այս յետնեալ պարտքը։

*** Սպանիոյ կառավարութիւնը վերջին դէպքերէն վերջ ընդհ. ներում հռչակած է և 10,000 բանտարկեալներ օգտուած են այս ներումէն։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՀՐԱՒԷՐ

Պաքըրգիւղի զինուորագրական դիւանէն. — 832ի ծնունդներէն տեղացիներու և գաւառացիներու առաջին «եօքլամա»ն, ինչպէս նաև 307էն 327ի ծնունդներէն պահեստիներու տարեկան սովորական «եօքլամա»ները սկսած են 18 Փետրվարին։ Շահագրգռուողները պէտք է դիմեն դիւանին՝ անձամբ և կամ նամակով։

''ՆՈՐ ՇԻՇԼԻ,,Ի

ՀԱՒԱՔԱՏԵՂԻՆ ՄՈՒՏՔԸ

Միութեան կողմէ տրուած «ինքնութեան թուղթ» չունեցողներու մեր հաւաքատեղին մուտքը արգիլուած է։ Երեք ամսականէ աւելի պարտք ունեցողներու «ինքնութեան թուղթ» չտրուիր։

Համակիր անդամները հաւաքիչին միջոցաւ կրնան հայթայթել իրենց «ինքնութեան թուղթ»երը։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՀԱԿ ԱՐՔԵՊԻՍ. ՀԱՃԵԱՆԻ

ՀԱՄԱՐ

ՁԱՅՆԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ

ԵՒՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ

Վաղը, Կիրակի. Բուն Բարեկենդանի օրը, ժամը 9.30ին, Սաղըղաղաճի Ս. Աստուածածին Աթոռանիստ եկեղեցւոյն մէջ, բարեյիշատակ Սահակ Արքեպս. Հաճեանի, Սեբաստիոյ երբեմնի Վիճակաւորին հոգւոյն, Ձայնաւոր Ս. Պատարագ և Պաշտօն մը պիտի կատարուի։ Պատարագիչն է Գեր. Պօղոս Վրդ. Քիրէճեան։

Ս. Պատարագի երգեցողութիւնք պիտի կատարուին եկեղեցւոյն Դըպրաց կողմանէ, առաջնորդութեամբ Տիար Խորէն Պիւքիւճեանի։

Կը հրաւիրուին բոլոր Բրդնիկցիները ազօթելու իրենց Բարերարին, ինչպէս նաև բարեպաշտ հաւատացեալք ներկայ գտնուելու Ս. Պատարագի արարողութեանց։

ՖՐԱՆՍ. ԹԱՏՐՈՆ

ՀԱԼՔ ՕՓԷՐԷԹԻ

Այս գիշեր ժամը 20.30ին

Ջուարթ Այրին

գեղեցիկ օփէրէթը
մասնակցութեամբ Ջօզօ Տալմասի
եւ Գոֆինեօթիսի
Մօտ օրէն՝

“Լա Պայատէռ„

Նոր Լոյսի Խմբագրութիւնը յաջողած է ձեռք ձգել մեծագոյն վիպասանուհի

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ ԷՍԱՅԵԱՆԻ
ՍԻԼԻՀՏԱՐԻ ՊԱՐՏԷԶՆԵՐԸ
(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷ)

անուն ամենավերջին վէպը, որ լոյս տեսած է Երեւանի Պետհրատէն և այս շաբաթուընէ սկսեալ պիտի սկսի հրատարակութեան՝ իբր թերթօն «Նոր Լոյս»ի մէջ։ Ուրեմն սպասեցէք այս շաբթուան «Նոր Լոյս»ին։

ՍԻՆԷ ԱԶԱՔ
ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ
ՉԱՐՇԸ ԳԱՓՈՒ

21 Փետր. ուրբաթ գիշերուընէ սկսեալ մինչեւ մէկ շաբաթ
Այս շաբթու 2 ֆիլմ մէկէն

ԹՈՒՐԱՆՏՕԹ

ՔԷԹ ՏԸ ՆԱԿԻՐ, ՓԻԷՌ ՊԼԱՆՇԱՐԻ կողմէ
օրիժինալ մեծ ֆիլմ

ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ՍՍԿԻ

ԱԼՊԷՌ ՓՐԷԺԱՆԻ կողմէ հմայիչ ֆիլմ

ՍԱՐԱՅ սինէման կը ներկայացնէ

Թիւ 1 ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԹՇՆԱՄԻՆ

Աւազակներուն ամէնէն ահաւորն ու ամէնէն վտանգաւորը նոյն ինքը...

Նոյնութեամբ ինչպէս կը տեսնուին

Յաւելուածաբար Փարամունթի այժմէական լուրեր
եւ Միքէյ, Ճօքէյ

İstanbul Belediyesi
Şehir Tiyatrosu

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ
Քաղաքապետ. թատրոն

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԽԱՂԱՑԱՆԿ

Փետ.	18	Երեքշաբթի	ժամը 20.30ին	ԿԷՃԻՔԷՆ ՃԷԶԱ
»	19	Չորեքշաբթի	» 14ին	Մանկական թատրոն
»	19	»	» 20.30ին	ԱԵՆԱՐՕԶ ԳԱՏԸՄԸ
»	20	Հինգշաբթի	» »	»
»	21	Ուրբաթ	» »	ՓԷՐ ԿԻՆԹ
»	22	Շաբաթ	» 14ին	Մանկական թատրոն
»	22	»	» 20.30ին	ՄԻՐ ՆԱՎ
»	23	Կիրակի առաւ.	» 11ին	ՔԱՐԱՄԱԶՕՖ ՔԱՐԴԱՇԼԱՐ
»	23	»	» 15ին	ՄԻՐ ՆԱՎ
«	23	»	» 20.30ին	»

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ ՅՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

ԳԻՔՈՐԸ

Է՛ստի համեցէք, է՛ստի համեցէք հանումնե՛ր

Փնտռեցէք բոլոր ցրուիչներէն
Կեդրոնատեղի՝ Ղալաթիա, Թիւնէլի քով Պիլլուր փողոց թիւ 10
ԱՐԹՈՒՆ ՏՊԱՐԱՆ։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ

Անգլիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ առաջնակարգ կերպասներ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՀԱՐԱՃՃԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 36

Մեր վաճառատունէն առեւտուր ընողները բացարձակապէս կրնան վստահ ըլլալ թէ երբեք չպիտի խաբուին, որովհետեւ մեր անշեղ եւ անյեղլի սկզբունքն է՝

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՔԻՉՈՎ ԳՈՀԱՆԱԼ

ԱՄԷՆ ԱՐԹԻՒ ՏՐՈՒԵԼԻՔ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

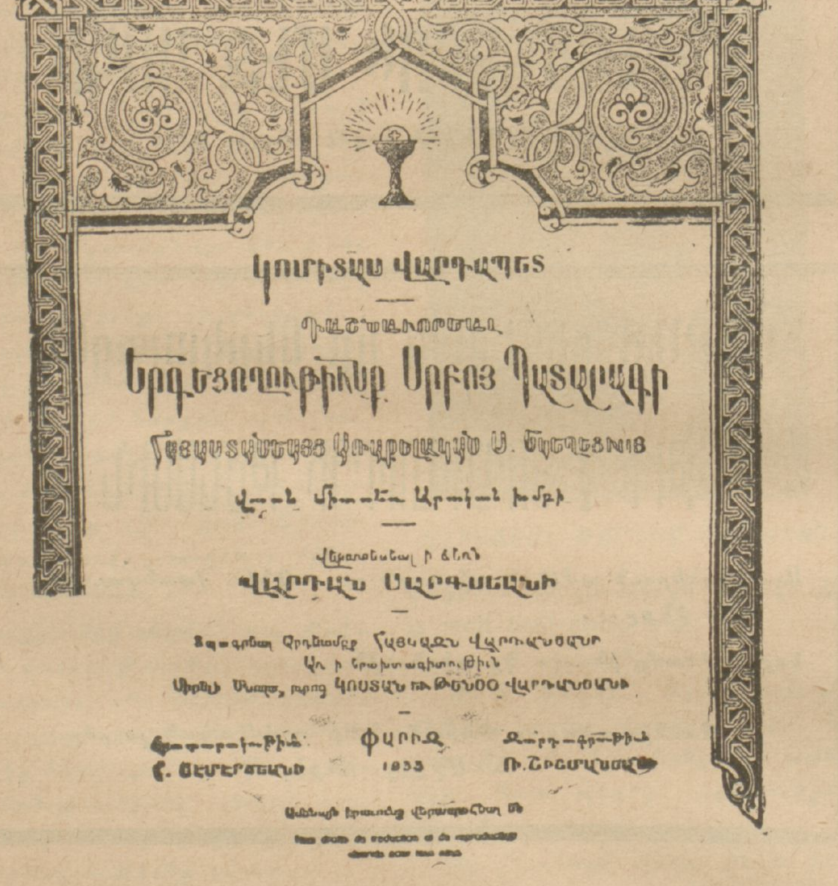

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԴԱՇՆԱՒՈՐԵԱԼ

Երգեցողութիւնք Սրբոյ Պատարագի

Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ

Վասն միասեռ Արական խմբի

Վերատեսեալ ի ձեռն
ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

ՓԱՐԻԶ
1933

Հասոյթը անձեռնմխելի հիմնադրամը պիտի կազմէ Կոմիտասի անտիպ գործերու հրատարակութեանց համար։

Կարելի է գտնել Պոլիս, Պահչէ գաբու, Սրգարեան խան թիւ 1, կամ Բերա, Փասաժ տ'Էօրօփ, Ռուբէնեան երաժշտական պիտոյից վաճառատունը, Գինն է 350 ղրշ.։

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN CAMCIYAN

Basıldığı yer
AKTUN Matbaası
Galata, Tunel Billur sokak 10

ՍԱԿԱՐԱՆ

21 Փետր. 1936 Սթանպուլ

ՊԱՀԱՏՈՒՂԹԵՐ ԵՒ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐ

Քրէտի Ֆօնսիէ Եգիպ. 1886	168,—
» » » 1903	82.—
» » » 1911	80,50
Ներքին փոխառութիւն	99,—
933ի » Էրկանի	95,—
Սվազ—Էրզրում	95.—
Անատօլու պարտաթղ. Ա. Բ.	43.20
Գ.	44.50
Պօն Անատօլու	46,65
Անատօլու բաժ.	23.15
Իւնի Թիւրք Ա.	25,40
» » Բ.	23,52
» » Գ.	23.55
Թրամվէյ բաժ.	24,—
Րէժի	2,15,—
Շիրքէթը Խայրիյէ	4.25
Իշ Պանքասը	9,50
Մէրքէզ Պանքասը	60.50
Պօմօնթի	7.—

ՉԷՔԵՐ

Լոնտոն	620.—
Բարիզ	12,06
Հռոմ	9,87,—
Պրիւքսէլ	4,73,—
Զուիցերիա	2,45,—
Հոլանտական (ֆլորին)	1,17.80
Պերլին	1,97,91
Աթէնք	84,20,—
Աւստրիական	4,18,80
Տոլար	0,80,72
Լէվա	63,46 6
Մոսքուա	10,88,52

ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին	620,—
Լիրէթ	155,—
Ֆրանք ֆրանսական	167,—
Զուիցերիական ֆրք.	815,—
Պելճիական ֆրք.	82,—
Տրախմի	24.
Լէյ	15.—
Լէվա	24,—
Տոլար	124,
Ռայխսմարք	34,—
Պանք Օթոման	235,—
Մէճիտիյէ	42.50

Յաջողութեան գաղտնիքը

ՌԱՏԻՕԼԻՆ Ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Հազարաւոր անձերու ակռաներուն վրայ կատարուած փորձերուն արդիւնքը ըլլալով՝

Մէկ կողմէն ակռաները կը ճերմկցնէ, աղտերը և նլանները կ'անհետացնէ, ակռաներուն անուշ փայլունութիւն մը կու տայ և շունչը կը քաղցրացնէ։ Միւս կողմէ լինտերը կը դարմանէ և կ'ամրացնէ, և ակռաներու թշնամի եղող մանրէներուն դէմ կը պայքարի, կը սպաննէ և մարսողութիւնը դիւրացնելու համար թուքը կը շատցնէ։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱՅԻ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑ ՎԷՊԸ ԵՂՈՂ

ԱՆԺ ԲԻԹՈՒԻՆ

16ՐԴ ՊՐԱԿԸ — 16 — ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

Փնտռեցէք բոլոր ցրուիչներէն։ Կեդրոնատեղի՝ Ղալաթիա, Թիւնէլի քով, Պիլլուր փողոց, թիւ 10 ԱՐԹՈՒՆ տպարան։

5 ՊՐԱԿՆՈՑ ՀԱՏՈՐԸ ՁՐԻ Է

ԻԶԱԳՕ ԹԱԳՈՒՀԻ պրակները փնտռել «Անժ Բիթու»ի պրակին մէջ

ՊՐԱԿԻ ԳԻՆՆ Է 5 ՂՐՈՒՇ

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ ՑՐՈՒԻՉՆԵՐԷՆ **ԱՆԺ ԲԻԹՈՒԻ** ՊՐԱԿՆԵՐԸ

Անոնք որ ցրուիչներու միջոցաւ դժուարութիւն կը կրեն սոյն խիստ հետաքրքրական վէպին պրակները ձեռք ձգելու համար, կրնան վերոյիշեալ հասցէին երկտողով մը իրենց հասցէն տալ, ու բօսթի միջոցաւ կանոնաւոր կերպով ստանալ, ինչպէս կ'ընեն շատեր։

Ի՞նչու տառապիլ, երբ կայ Կրիփինը

GRIPIN

Պէտք է ըլլայ առաջին անունը, զոր պէտք է յիշել, երբ կը սկսիք տառապիլ գլխու կամ ակռայի ցաւերէ, հարբուխէ, կոտրուածքէ և կամ ցրտառութեան հետեւանք որեւէ ուրիշ ցաւերէ։

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՐԴԻՒՆՔ

Առանց որեւէ վնաս հասցնելու ստամոքսին, սրտին և երիկամունքներուն

Փորձելը ընդունիլ ըսել է

ՖՐԱԹԷԼԼԻ ՍՓԷՐՔՕ
FRATELLI SPERCO

Ղալաթիա, Չինիլի Րըհթըմ խան Ա. յարկ թիւ 93, 95—97։ Թէլէֆոն 44792։

Հոլանտական Շոգենաւային Ընկ.

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ

Արտածման սպասարկութիւն

Մօտաւոր մեկնում դէպի Անվէրս, Ռոթերտամ, Ամսթերտամ, Համպուրկ։

Orestes	Փետր. 28ին
Hermes	Մարտ 15ին

Գետերու վրայ մասնաւոր շոգենաւային սպասարկութիւն. Հռենոսի և Մայնի բոլոր նաւահանգիստները։

Ներածման սպասարկութիւն

Ամսթերտամէն կ'սպասուին

Orestes	Փետ. 24ին
hermes	Մարտ 10ին

Ամսթերտամէն մօտալուտ մեկնում

Hercules	Փետր. 26ին
Ganymedes	Մարտ 11ին

Nippon Yusen Kaisha Tokyo

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի սպասարկութիւն

Ուղղակի սպասարկութիւն Եօքոհամայի, Քոպի, Տէյրէնի, Չինկթաոյի, Շանկհայի, Հօնկ-Քօնկի, Սինկափուրի, Գոլօմպոյի, Սուէզի, Փորթ Սայիտի, Պէյրութի և Պոլսոյ միջեւ։

Պիրէա, Մարսիլիա, Պարչելոնա, Վալէնսիա, Լիվըրբուլ և Կլասկօ։

Delagoa Maru	Մարտ 18ին

Compagnia Italiana Turismo

Իտալական Թուրիզմօ (CIT) նաւային ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։

Ձրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ. կ'ապահովէ պանդոկի սենեակներ և պակաժներու առաքումներու ապահովութիւնը կ'ստանձնէ։

Հարիւրին 70 զեղչ իտալական երկաթուղիներու վրայ։

Դիմել ՖՐԱԹԷԼԼԻ ՍՓԷՐՔՕ
Ղալաթա, Չինիլի Րըհթըմ խան,
թիւ 95—97

Ընկերութիւնը որ ՍԻԹ ընկերութեան ներկայացուցիչն է, Եւրոպայի բոլոր քաղաքներու համար կու տայ երկաթուղիի տոմսակներ և [illegible] տոմսակներ ծովային Պոլիս-[illegible] և Պոլիս-Լոնտոն գծերու համար։ Տոմսակներ կու տայ նաեւ Իտալական Օդանաւային ընկերութեան [illegible]-Աթէնք-Պրինտիզի գծին համար։

ԼՈՅՏ ԹՐԻԷՍԹԻՆՕ
LLOYD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

ԱԼՊԱՆՕ

Շբ., 1 Փետր. ժամը 17ին դէպի Սելանիկ, Միթիլլի, Իզմիր, Փիրէ, Փաթրաս, Պրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ.

ՍՓԱՐԹԻՎԱՆԹՕ

Բշ., 3 Փետր. ժամը 17ին դէպի Փիրէ, Փաթրաս, Մալթա, Նափոլի, Պարսըլօն, Վալէնսիա, Մարսիլ Ճէնովա։

ՔԱԼՏԷԱ

Դշ. 5 Փետր. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գօնսթանցա, Օտեսա։

ՖԷՆԻՍԻԱ

Դշ. 5 Փետր. ժամը 17ին դէպի Գավալա, Սելանիկ, Փիրէա, Փաթրաս, Պրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՃԷԼԵՕ

Եշ. 6 Փետ. ճիշդ ժամը 17 Փիրէա, Պրինտիզի, Վէնէտ և Թրիէսթէ։

ՄԻՐԱ

Դշ. 12 Փետր. ժամը 15ին դէ Պուրկազ, Վառնա, Գօնսթանց Տրապիզոն Սամսոն, Վառն Պուրկազ։

ՔԻՐԻՆԱԼ

Եշ., 13 Փետր. ժամը 20ին քարափէն դէպի Փիրէա, Պրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՊՕԼՍԷՆԱ

Շբ. 15 Փետր. ժամը 17ին դէ Սելանիկ, Միթիլլի, Իզմիր, Փի Փաթրաս, Պրինտիզի, Վենետ Թրիէսթէ

ՄՕՐԷԱ

Կիր. 17 Փետր. ժամը 17 դէպի Փիրէ, Փաթրաս, Նափ Պարսըլօն, Մարսիլիա, Ճէնով

ԱՍԻՐԻԱ

Դշ. 19 Փետր. ժամը 17ին դէ Պուրկազ, Վառնա, Գօսթանց Օտեսա, Գօնսթանցա, Վառն Պուրկազ։

ՃԷԼԻՕ

Դշ., 20 Փետր., ժամը 20 Ղալաթիոյ քարափէն կը դէպի Փիրէա, Պրէնտիզի, տիկ, Թրիէսթէ։

ՍՓԱՐԹԻՎԱՆԹՕ

Դշ., 26 Փետր., ժամը 17 կը մեկնի դէպի Պուրկազ, Վառ Գօնսթանցա, Կալաց, Իպրա Սուլինա, Տրապիզոն, Սամ Վառնա, Պուրկազ։

Աւելի մանրամասն տեղեկ թիւններու համար դիմել Լ Թրիէսթինոյի ընդհ. գործակալ թեան, Մերքեզ Րըհթըմ խան, լաթա, Թէլէֆոն 44877—8—9 կամ Բերայի ճիւղը Կալաթա րայ թել 42490

Գործակալութիւնս հոլ կան շոգենաւային ընկերութ միջոցաւ և կամ պահեստ տական ընկերութեանց հետ տուն է

տարի բոլոր նաւահանգիստ համար ապրանքներ ընդուն փոխադրէն ուղղակի ցանկալ տալ։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ = ԹԻՒ 46 =

ՌՈԼԱՆ Տ'ԱԼՊԷՌ

ՀՐԵՂԷՆ ԻՇԽԱՆԸ

Բ. ՄԱՍ

ՈՒՐ ԼԸՖՈՒՔԱՌ ՊՈՆԱՓԱՐԹԻ ԱՆԿԵՂԾ ԵՐԵՒԱԼՈՎ ՀԱՆԴԵՐՁ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷՐ ԻՐ ՄԱՏՆԻՉՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԸ

Անտարակոյս թէ, անգլիացի զարգացած ու սրտի տէր դիւանագէտը գոհացում չըստացաւ այդ պատասխանէն, բայց չէր կրնար այդ ուղղութեամբ աւելի առաջ տանիլ իր խօսակցութիւնը ուստի, վերադառնալով իր պարտականութեան, հարցուց.

— Հիմա ի՞նչ կերպ ծառայութիւն կրնամ մատուցանել ձեզի այդ խնդրին մէջ։

— Բոլոր ձեր ջանքը թափել, որպէսզի Իպրահիմ պէյ համաձայնութեան մը գայ յաղթականին հետ։

— Բայց այդ կերպով չէ՞ որ Պոնափարթը առօք փառօք հաստատած պիտի ըլլանք այս հողերուն վրայ։

— Ճի՛շդ է, սակայն այդպէս ընել անհրաժեշտ է, որպէսզի ժամանակ շահինք։ Կրնայ ըլլա՞լ որ պատերազմը շարունակելով Ֆուադն սպաննուի և իմ ծրագիրս բոլորովին ջուրը իյնայ։

— Իրաւունք ունիք։ Վաղն իսկ պիտի համոզեմ Իպրահիմ պէյը։

— Ո՛չ, անմիջապէս հիմա, եթէ կարելի է, որովհետեւ, մինչեւ վաղը առաւօտ ես պարտաւոր եմ լուրը հաղորդել Պոնափարթի։ Եթէ զայն դրամով շլացնել հարկ ըլլայ, այս պահուս գրպանիս մէջ ունիմ պատրաստ երկու հազար փայլուն ոսկի, զոր ձեր տրամադրութեան տակ կը դնեմ։

— Պահեցէ՛ք այդ դրամը։ Իպրահիմ պէյը իշխան մըն է, և ո՛չ վինուոր մը։ Զայն համոզելու ձեւը ինծի ձգեցէք։

— Այն ատեն, Պ. դեսպան, պատիւը ունիմ ձեզ ծանուցանել թէ, ճիշդ ամիս մը յետոյ դուք բոլորովին թօթափած պիտի ըլլաք այս անգութ զինուորականին պատճառած մտահոգութիւնները։

— Երանի՛ թէ, որովհետեւ քանի այս մարդը կ'ապրի՝ աշխարհ միշտ կրակի վրայ պիտի զգայ ինքզինքը։

— Կը թոյլատրէ՞ք որ ես ալ մասնակցիմ ձեր այցելութեան Իպրահիմ պէյի մօտ։

— Անշո՛ւշտ յօժարութիւն։ Ես այժմէն կրնամ ձեզ ապահովցնել թէ, մինչեւ վաղը առաւօտ իսկ Իպրահիմ պէյի պատուիրակութիւնը դիմած պիտի ըլլայ Պոնափարթի՝ իր հաւատարմութիւնը մատուցանելու։

Այսպէս ապահով ու յաջողած իր առաքելութեան գործին մէջ, Լըֆուքառ, որուն մինչեւ առաջին դուռը ընկերացաւ դեսպանը, նետուեցաւ իր արաբական նժոյգին վրայ։

Մինչ դեսպանը կ'առնէր դէպի քաղաքի կեդրոնը տանող ճանապարհը՝ լրտեսը՝ կը բռնէր Պէտուիններու թաղը առաջնորդող ճամբան։

ՍՓԻՆՔՍԻՆ ԱՌՋԵՒ

Այսպէս մատնութեան և ոճիրի պատրաստութիւնը կը նիւթուէր իր ամենաանխիղճ սահմաններուն մէջ։ Լըֆուքառ իր ստացած դրամներուն հաշիւը ըրած միջոցին ոսկիները կը փայլէին սրտակարգ հըրճուանքով և ընչաքաղցութեամբ։

Յաջորդ առաւօտ, Մօրթիմըրի, իր խոստումին համաձայն, Իպրահիմ պէյի պատգամաւորութիւնը ներկայացաւ աշխարհակալ Իշխանին։

Պոնափարթ, խորամանկ դիւանագէտի իր խուսելարկերպով ընդունեց Եգիպտացիները։

— «Այս բանակը, որ փճացուց ձեր Մամէլուքները, չի կարծէք որ թշնամական նկատումներ կը սնուցանէ ձեզ հանդէպ։ Դուք ո՛ր մինչեւ այսօր բռնակալութեան և ճնշումի տակ ապրած էք՝ ապօրէն վարչութեանց բռնած դժան և անկարեկիր ուղղութեանց մէջ, պիտի գտնէք ասկէ յետոյ լայն ազատութիւն և գործերու դիւրութիւններ։

«Դուք կը պատկանիք մեծ զի մը, ունեցած էք զարգ քաղաքակրթութիւն մը պա թեան մէջ, բայց ձեր ղեկավա րը եղած են շատ անփոյթ, և անհոգ։ Ֆրանսական այս ղաքականութիւնը՝ որ կը բարեկարգել Արեւելքը, իրեն առաջնորդ ընտրած զիս, Պոնափ թը, որ ըլլալով իսլամական րուն բարեկամ ու սիրելի, կոյս չկայ որ, ամէն բանէ իր ծրագրին մէջ մտցուցած է սիրելի հայրենիքին բարգաւա գործը։ Բայց պէտք է գիտնա ն'ս, այսինքն օհրեզէն իշխա տէր ըլլալով մեծ բանակի մ անվեհեր զօրապետներու, ընկրկիմ ո՛չ մէկ դժուարու առաջ այս ծրագրուած գործը գլուխ հանելու համար ո՛չ մէկ ոյժ պիտի կարող ըլլա բանակներուս արգելք նալ։

(Շար.)